

Riskienarvioinnin työkalu

Työperäisen hyväksikäytön riskien tunnistaminen toimitusketjuissa

Alla oleva tarkistuslista auttaa yritystäsi työperäiseen hyväksikäyttöön tai ihmiskaupaan liittyvien riskien kartoittamisessa sekä tunnistamaan alueet, joissa riski on korkein. **Onnistunut riskien arviointi edellyttää ymmärrystä eri tekijöistä, jotka altistavat työntekijän haavoittuvaan asemaan, sekä kykyä tunnistaa yrityksen alihankintaketjuissa työskenteleviä haavoittuvaisia ryhmiä.** Jos edes jokin tarkistuslistan väittämistä pitää paikkansa yrityksesi kohdalla, sillä on riski joutua osalliseksi vilpilliseen toimintaan, työperäiseen hyväksikäyttöön ja/tai jopa ihmiskaupaan. Mitä useampi listan kohdista pätee, sitä korkeampi riski on. Riskien arvioinnin jälkeen suosittelemme hyödyntämään tämän julkaisun muita työkaluja arvioidaksesi ja valvoaksesi tehokkaasti sopimuskumppanien ja alihankkijoiden toimintaa esimerkiksi rakennustyömailla tai myymälöiden tiloissa.

1 Käyttääkö yrityksesi kouluttamatonta, määräaikaista ja/tai kausityövoimaa?

 Kyllä

2 Työllistääkö yrityksesi paljon ulkomaalaisia työntekijöitä, jotka eivät välttämättä tunne toimintamaan tai toimialan työehtosopimusta?

 Kyllä

3 Palkkaako yrityksesi ulkomaalaisia tai määräaikaista työntekijöitä kansallisten tai kansainvälisten rekrytointiyritysten kautta?

 Kyllä

4 Käyttääkö yrityksesi alihankkijoita (mahdollisesti ketjutettuja), henkilöstövuokrausta ja lyhytaikaisia kausityösopimuksia? Jos käyttää, osaako henkilöstösi havaita epätavallisen halvat tarjoukset?

 Kyllä

5 Onko yritys ulkoistanut toimintoja ulkomaalaisille tai määräaikaisille työntekijöille, jotka tekevät työnsä vaikeasti valvottavissa olosuhteissa, esim. yöllä tai syrjäisissä paikoissa?

 Kyllä

6 Aiheutuuko työntekijöiden henkilöllisyydestä joskus sekaannusta esimerkiksi työmailla, joissa on monimutkaiset alihankintarakenteet?

 Kyllä

7 Puuttuuko yritykseltä sisäinen tai ulkoinen ilmoituskanava, jonka kautta kaikki työntekijät (suoraan ja välillisesti työskentelevät, paikalliset ja ulkomaalaiset) voivat ilmoittaa ongelmista yrityksen johdolle, tarvittaessa nimettömästi?

 Kyllä

8 Toimiiko yrityksesi toimialalla, jolla on esim. median, tutkimusten, kansalaisjärjestöjen raporttien tai muiden lähteiden mukaan esiintynyt pimeän työvoiman käyttöä, sosiaalista polkumyyntiä, työperäistä hyväksikäyttöä ja/tai ihmiskauppaa?

 Kyllä

9 Toimiiko yrityksesi toimialalla, jonka julkisessa valvonnassa on esim. median, tutkimusten, kansalaisjärjestöjen raporttien tai muiden lähteiden mukaan puutteita: työolosuhteita ei tarkasteta, työperäistä hyväksikäyttöä ei tutkita tai tutkimukset eivät johda mihinkään, ja syyllisten riski joutua syytteeseen on pieni?

 Kyllä
